

Theologie en geschiedenis van de Baptisten

Door Dr. Ir. C.G. van Kralingen

Doel van dit artikel

Het doel van dit artikel is het geven van een inleiding tot de theologie en geschiedenis van de Baptisten. De nadruk ligt daarbij op wat men in het Engels de 'Reformed Baptists' noemt. Je kunt dit natuurlijk eenvoudig vertalen naar reformatorische baptisten, maar we moeten bedenken dat het woord 'reformatorisch' in Nederland vaak allerlei betekenissen heeft of gedachten oproept die niet altijd stroken met de oorspronkelijke betekenis van het woord. De kern is dat het woord de verbondenheid aangeeft met de leer en het geloofsleven van de Reformatie.

Veel christenen (baptisten of niet) hebben vaak geen duidelijk beeld van de Baptisten, hun geschiedenis en theologische wortels. Het is goed dat Baptisten zich meer bewust zijn van hun identiteit omdat dit tot verdieping van hun geloof en getuigenis leidt. Het doel is niet om nodeloos allerlei tegenstellingen aan te scherpen. Baptisten geloven in de fundamentele eenheid van alle ware gelovigen of ze nu baptist zijn of niet. Het allerbelangrijkste is dat wij in Christus zijn door het ware geloof en dat ons leven daar getuigenis van aflegt.

Het doel is ook niet om onrust en verdeeldheid te zaaien onder hen, die anders over de gemeente en de doop denken. De gemeente van Christus in deze tijd heeft bovenal geestelijke vernieuwing nodig: reformatie en geestelijke opwekking. Christenen moeten in de eerste plaats daarnaar streven op de plaats waar God hen gesteld heeft.

Het doel van dit artikel is wel om hen die een baptistische visie hebben of daartoe zijn gekomen te helpen op een aantal punten. Allereerst om aan te tonen dat zij zich op een bijbelse weg bevinden. In de tweede plaats om aan te tonen dat de visie van de baptisten uitstekend samengaat (en moet gaan) met een bijbelgetrouwe, gematigd-reformatorisch-evangelische geloofsleer (niet arminiaans en niet hyper-calvinistisch). In de derde plaats om hen die de stap naar de doop als gelovige nog niet hebben gemaakt daartoe aan te sporen in gehoorzaamheid aan Christus. Tegelijkertijd is het goed om daarbij enkele suggesties te geven hoe men daarin op een liefdevolle en constructieve manier mee om moet gaan in de richting van anderen die anders over de doop denken. Verder is het goed om ons te verdiepen in de geschiedenis en de huidige positie wereldwijd van de baptisten.

Indeling:

1. Inleiding
2. Theologie van de baptisten
 - 2.1 Visie op de gemeente
 - 2.2 De instelling van de doop: alleen voor gelovigen
 - 2.3 De opdracht tot de doop
 - 2.4 Betekenis en doel van de doop
 - 2.5 Oproep tot de doop
 - 2.6 Positie van kinderen in de gemeente
 - 2.7 Het verband tussen de OT besnijdenis en de NT doop
3. De geschiedenis van de baptisten
 - 3.1 Oorsprong
 - 3.2 De Middeleeuwen
 - 3.3 De Reformatie en de Wederdopers
 - 3.4 Een nieuw begin in Engeland in de 17e eeuw
 - 3.5 De 18e eeuw
 - 3.6 De 19e eeuw
 - 3.7 De 20e eeuw
 - 3.8 De geschiedenis van de baptisten in Nederland
4. Appendices:
 - 4.1 Bezwaren tegen de kinderdoop
 - 4.2 Literatuur

1. Inleiding

Er is zowel bij onszelf alsook bij andere christenen vaak veel verwarring over wat een baptist nu eigenlijk is. Wat betekent het om een baptistengemeente te zijn? Wat is daarvoor de Bijbelse basis? Wat is het theologisch unieke van een baptist?

De vraag of kinderen van gelovigen al of niet gedoopt moeten worden houdt de christelijke gemeente helaas zeer verdeeld. Het feit echter dat mensen en gemeenten van beide standpunten in de geschiedenis rijk gezegend zijn (denk aan Calvijn, Whitefield, Bunyan, Spurgeon e.d.) geeft tegelijk ook aan dat dit punt niet het allerbelangrijkste is! De Bijbel bevat geen uitgesproken gebod noch verbod om kinderen te dopen. Daarom moeten we onze toevlucht nemen tot indirecte redeneringen. Dat verklaart een deel van het probleem.

Er zijn meer factoren die het probleem extra moeilijk maken. Er is veel spraakverwarring en wederzijds onbegrip. Een paar voorbeelden:

- Baptisten denken vaak dat mensen die kinderen dopen ook menen dat deze kinderen daarmee wedergeboren zijn (wat natuurlijk niet zo is, en in de meeste reformatische kerken zo niet geleerd wordt).
- Reformatorische spreken vaak van de 'volwassendoop'. Dit is een onjuiste term: baptisten dopen mensen niet omdat ze volwassen zijn, maar omdat ze tot persoonlijk

geloof gekomen zijn.

- Reformatorische mensen denken vaak dat baptisten noodzakelijk de leer van het genadeverbond op moeten geven gezien hun visie op de doop. Dit kan niet zo zijn omdat het concept van het verbond duidelijk in de Bijbel en ook nog in het NT wordt genoemd. Zeker reformatorische baptisten houden vast aan het genadeverbond.
- Reformatorischen denken dat Baptisten menen dat ze feilloos kunnen aangeven of iemand wedergeboren is en dus gedoopt zou kunnen worden. Dat is natuurlijk niet zo: baptisten dopen mensen die een geloofwaardige belijdenis van hun persoonlijk geloof geven en die dit bevestigen in hun levenswandel.
- Het wederzijdse beeld dat men van elkaar heeft, wordt begrijpelijkerwijs ook bepaald door de Nederlandse situatie: een meerderheid van reformatorischen in kerken die de kinderdoop aanhangen en een kleine minderheid van baptisten die zichzelf zeker niet reformatorisch noemen. Het is niet ongebruikelijk dat reformatorischen over baptisten spreken als over een secte. Op wereldschaal ligt de zaak anders: er zijn veel meer christenen, die de kinderdoop afwijzen dan die de kinderdoop aanhangen. In de tweede plaats is er duidelijk sprake van een groep van reformatorische baptisten. Hoewel dit nog een minderheid is binnen het baptisme, groeit deze groep heel duidelijk ook door de opleving van reformatorische theologie in de tweede helft van de twintigste eeuw (in eerste instantie in de engelsprekende wereld). Het is dus zeker niet waar dat baptisten per definitie ook arminianen zijn! Deze reformatorische baptisten onderschrijven de zg. 2nd London Baptist Confession of Faith van 1689, soms kortweg de '1689' genoemd. Deze belijdenis is sterk verwant met de Westminster Confessie. Het is daarom ook van groot belang om de vragen rond theologie en geschiedenis van de Baptisten te beantwoorden. Allereerst om uit overtuiging op grond van de bijbel onze identiteit vast te stellen. In de tweede plaats om daarvan rekenschap af te leggen naar anderen waar nodig. Tenslotte helpt dit ons ook om onze positie als baptisten in het juiste perspectief te plaatsen: het is van veel groter belang dat we christen zijn met een bijbelgetrouwe belijdenis. We zullen moeten accepteren dat er ook bijbelgetrouwe christenen zijn, die anders over de gemeente en de doop denken.

2. Theologie van de baptisten

Het woord baptist is afkomstig van het griekse woord '*baptizo*', dat onderdompelen betekent. De naam 'baptist' slaat dan op degene die de visie aanhangt dat de doop alleen bediend wordt aan gelovigen en wel door onderdompeling, op grond van een geloofwaardige belijdenis van dit geloof. Dit in onderscheid van hen die ook kinderen dopen en die soms aangeduid worden met de term 'paedo-baptist'.

De vraag is waar het verschil vandaan komt en wat nu precies de bijbelse opvatting is. Het gaat niet in de eerste plaats om wie nu wel of niet gedoopt mogen worden. Het wezenlijke onderscheid gaat dieper en wordt bepaald door de visie op de kerk of gemeente, die daarachter zit.

2.1 Visie op de gemeente

Baptisten geloven op grond van de Bijbel dat de nieuw-testamentische gemeente bestaat uit wedergeboren christenen, uit mensen die kinderen van God zijn door geloof en

bekering. De bijbelse onderbouwing daarvan is als volgt:

Allereerst moeten we zeggen dat bijbelgetrouwe baptisten de Bijbel aanvaarden en erkennen als alleen gezaghebbend en voldoende in alle zaken van geloof en praktijk. Ze hebben het 'Sola Scriptura' van de Reformatie hoog in hun vaandel staan. Zij geloven in de fundamentele eenheid van de Bijbel, van Oude en Nieuwe Testament. Zij aanvaarden ook dat God het behoud van zondaren bewerkt alleen door genade, alleen door het geloof. Zowel in de tijd van het OT als in de tijd van het NT worden mensen behouden uitsluitend op grond van het verzoenend werk van Christus waaraan zij deel krijgen door het geloof. Theologen spreken hierbij over Gods *genadeverbond*. Het begrip verbond is heel belangrijk in de Bijbel. Het betekent in feite iemands laatste wil of testament. In de Bijbel geeft het aan wat God eenzijdig doet: hij belooft mensen het behoud op grond van het werk van de Messias en Hij zal deze belofte ook vervullen. De praktische uitwerking of de bediening van dit verbond in OT en NT kent echter belangrijke verschillen. Dit heeft alles te maken met het feit dat de tijd van het OT de tijd was van de *belofte*, waarin de Heere gaandeweg meer openbaarde over de Messias, de komende Verlosser. De tijd van het NT is echter de tijd van de *vervulling* van deze beloften: de beloofde Messias is gekomen: Jezus Christus de Zoon van God.

Dit verschil in bediening van het genadeverbond was ook al in het OT aangekondigd. Er wordt zelfs gesproken in termen van een *nieuw verbond*. De sleutelteksten zijn: Jer. 31:31-34 en Heb. 8:8-13 en 10:16,17. Dit nieuwe verbond is onverbreekbaar en het wordt alleen met gelovigen opgericht, zoals blijkt uit de zegeningen van dit verbond. Wat in deze teksten naar voren komt is dat degenen die bij dit verbond horen a) Gods wet in hun harten krijgen ingeschreven, b) God persoonlijk zullen kennen, en c) vergeving van zonden ontvangen. Dit geldt duidelijk voor ware gelovigen. In het hele NT ligt dan ook sterk de *nadruk op het persoonlijk geloof*, op dat wat in het hart leeft en wat in woord en daad openbaar komt. Het simpelweg naleven van regels en wetten zonder wezenlijke vernieuwing van het hart wordt door Jezus aan de kaak gesteld als onvoldoende. De bergrede en de rede tegen de Farizeeën zijn daarvan duidelijke voorbeelden. Jezus benadrukt dan ook het belang van wedergeboorte (Joh. 3). Joh. 1:12,13 geeft duidelijk aan dat natuurlijke geboorte niemand tot kind van God maakt. Alleen geboorte uit God bewerkstelligt dit. Ook Rom.9:2-4 in verband met Rom. 8:15-17 toont hetzelfde aan. Hierin komt ook het OT tot vervulling. In Gal. 3 (zie vooral vs. 7-9, 14, 26-29) toont Paulus aan dat alleen diegenen tot Abraham's zaad behoren, die van Christus zijn door een waar geloof. Zie ook Gal. 6:14-16 en Rom 4:13. In het OT is er al wel een ontwikkeling in deze richting omdat de profeten beginnen te spreken van een overblijfsel: het getrouwe deel binnen het nationale volk van Israël (Jer. 23:1-6, 31:7). Ook was in het OT natuurlijk al vroeg de nadruk gelegd op de noodzaak van de besnijdenis van het hart (Deut. 10:16. 30:6). Dit punt krijgt bij de profeten nog meer aandacht (Jer. 4:4, 9:26; Ezech. 44:7). Maar in het NT valt echter alle nadruk op het nieuwe verbond waarvan men alleen deel aan krijgt door wedergeboorte en persoonlijk geloof, dit op basis van Jer. 31:31-34 / Heb 8 en 10 en de vereisten die Jezus zelf geeft voor de toegang tot het Koninkrijk van God (Joh. 3:5,6 en Matt. 16:16-18).

Het zal duidelijk zijn dat deze visie afwijkt van die van de kerken waar men de kinderdoop hanteert: men is daar (doop)lid van de gemeente, omdat men in het

verbond is. Men hanteert daarvoor eigenlijk de uitwendige regels uit het OT en past deze toe op de tijd van het NT. Iedereen die fysiek een kind was van Abraham, hoorde bij het volk Israel en werd besneden. Zo ook nu: kinderen van gelovige ouders worden geacht in het verbond te zijn opgenomen en worden dus gedoopt. Maar dit gaat voorbij aan het feit dat in de tijd van het NT, de tijd van de vervulling, alleen diegenen slechts ware kinderen van Abraham zijn, die in Christus zijn door waar geloof, zoals hierboven is aangetoond.

De conclusie is dat de gemeente bestaat uit gelovigen, die als zodanig geaccepteerd zijn op grond van een geloofwaardige belijdenis van hun geloof.

2.2 De instelling van de doop: alleen voor gelovigen

Vervolgens wordt dan in het NT de doop gegeven als instelling voor hen die tot geloof gekomen zijn. Het is heel opvallend dat Markus zijn evangelie begint met de woorden: "Het begin des evangelies van Jezus Christus....." (Mark. 1:1), en dan vervolgens eerst Johannes de Doper introduceert en direct dan ook de doop der bekering noemt, die door Johannes werd uitgevoerd. Matt. 3:6 en Mark. 1:5 maken duidelijk dat hij alleen hen doopte, die hun zonden beleden. De teksten uit Joh. 3:22, 26 en 4:1,2 suggereren dat de doop zoals bediend door Jezus en Zijn discipelen niet wezenlijk van de doop van Johannes verschilde.

De doop van Johannes was iets radicaal nieuws. Hij doopte namelijk *Joden, die besneden waren* (en dus geen heidenen of proselieten). Jezus toont in Matt. 21: 23-27 aan dat zowel Zijn werk als ook de doop van Johannes hun oorsprong en gezag vinden in God. Toch is er wel verschil tussen de doop van Johannes en de latere, christelijke doop in de gemeente. De doop van Johannes was een *doop der bekering*; de nadruk lag op de bekering van een zondig leven tot God daarbij uitziende naar de Messias, die werkelijke vergeving van zonden zou geven en de gave van de Heilige Geest. De latere *doop wijst op de eenheid met Christus* in Zijn dood, begrafenis en opstanding (zie 2.4). De doop van Johannes was daardoor nog niet compleet, zo zou je kunnen zeggen. Daarom werden de discipelen te Efeze, die alleen de doop van Johannes hadden ontvangen, alsnog door Paulus gedoopt (zie Hand. 19:1-7).

Jezus geeft na Zijn opstanding een duidelijke opdracht met betrekking tot de doop in Matt. 28:19. Daar staat (NBG vert.): "Maakt al de volken tot Mijn discipelen en doopt hen (d.i. de discipelen en niet de volken als zodanig) in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes". De vereisten voor de doop zijn geloof en bekering. Bekering betekent radicaal van hart en gedachten veranderen. Hand. 2 geeft daarvan een indringend voorbeeld. Petrus zegt dan ook tot zijn hoorders: "Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden" (vers 38). Vers 41 zegt dat zij "die zijn woord aanvaardden" gedoopt werden.

Verder verbindt Mark 16:16 de doop ook aan het geloof. Hetzelfde vinden we ook in Hand 8:12,13,36-38, Hand 9:18, 10:48, 16:15,33 19:5, 22:16.

Het Nieuwe Testament geeft aan dat alleen zij bij de gemeente horen, die persoonlijk het geloof in de Heere Jezus Christus belijden en dit in hun leven laten zien door bekering. Dit is het resultaat van het werk van de Heilige Geest (wedergeboorte).

Mensen die tot geloof en bekering komen en daarvan een geloofwaardige belijdenis

afleggen (wij kunnen nooit in het hart kijken!) worden gedoopt volgens de opdracht van Christus.

Als in de tijd van het OT al het natuurlijke zaad van Abraham besneden moest worden, dan moet in het tijdperk van de vervulling het ware zaad van Abraham worden gedoopt. Wie zijn dat? Het NT geeft daarop een duidelijk antwoord: degenen die uit het geloof zijn, zijn Abrahams kinderen (Gal. 3:7).

De meeste mensen die de kinderdoop wel aanvaardden zijn het vaak wel redelijk eens over de doop zolang als we spreken over mensen die nog niet tot de kerk behoorden maar bewust tot geloof gekomen zijn (vanuit de wereld). Het wordt echter anders als het over de kinderen gaat. Baptisten hebben een aantal bezwaren tegen de kinderdoop. Deze zijn samengevat in Appendix 1.

2.3 De opdracht tot de doop

De opdracht tot de doop lezen we in Matt. 28:18-20. De Here Jezus zelf geeft de opdracht om te dopen. Hij plaatst dat in de context van Zijn soevereiniteit: Hij heeft alle macht in hemel en op aarde (vers 18). Onze persoonlijke gehoorzaamheid is daarom niet een optie, maar bij uitstek een verplichting. Of we ons als gelovige laten dopen hangt niet af van onze mening of gevoel, maar van het gebod van het hoofd van de gemeente! Denk aan Zijn woorden in Zijn afscheidsrede tot Zijn discipelen. We lezen: “Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren” (Joh. 14:15) en “Gij zijt mijn vrienden, indien gij doet, wat ik u gebied” (Joh. 15:14). Geldt hier niet wat Paulus zegt: “Daarom stellen wij er een eer in, hetzij thuis, hetzij in den vreemde, Hem welgevallig te zijn”. Dit geeft ook zegen. De Here Jezus zegt ook: “Indien gij dit weet, zalig zijt gij, als gij het doet” (Joh. 13:17).

2.4 Betekenis en doel van de doop

In de eerste plaats symboliseert de doop onze eenheid met Christus. We kunnen daarover lezen in Rom. 6:3,4 en Col. 2:11-14. Christus' dood, begrafenis en opstanding komen ons ten goede en zijn de basis voor ons behoud. Als we in de doop ondergaan in het water symboliseert dat de eenheid met Christus in Zijn dood. Als wij in het water gaan, zeggen we in feite dat, zoals Jezus voor onze zonden aan het kruis stierf, zo ook wij door Hem aan de zonde gestorven zijn. Onze doop is daarom ook als het ware een begrafenis: we laten ons oude, zondige leven achter in het watergraf. Maar dan is er ook de opstanding tot een nieuw leven (Rom. 6:5). Zie ook Ef. 2:4-10 en Gal. 2:20. Het leven als christen houdt in dat we telkens ook weer opnieuw aan de zonde sterven en opstaan met Christus in het nieuwe leven. Zie ook Col. 3:9,10: “...daar gij de oude mens met zijn praktijken afgelegd, en de nieuwe aangedaan hebt, die vernieuwd wordt tot volle kennis naar het beeld van zijn Schepper”. Paulus zegt ook: “Zo is dan wie in Christus is een nieuwe schepping” (2 Cor. 5:17).

De doop wijst ons ook op de vergeving van onze zonden. Zie de prediking van Petrus in Hand. 2:38 en dat wat Ananias tegen Paulus zegt: “Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen, onder aanroeping van zijn naam” (Hand. 16:22). Paulus spreekt ook elders over het gewassen zijn (1 Cor. 6:11 en Titus 3:5). Hiermee doelt hij indirect op de doop. Het moge duidelijk zijn dat de doop zelf natuurlijk de zonden niet afwast. Dat gebeurt

alleen door het bloed van Christus.

De doop wijst ons ook op de gave van de Heilige Geest. Zie Matt. 3:11 en Hand. 1:4-5 in verband met Hand. 2:38.

We moeten ook nadenken over het doel van de doop. Het doel van de doop zelf is niet om mensen daardoor tot bekering en geloof te brengen. Daarom is het ook mogelijk dat mensen wel gedoopt zijn, maar toch niet tot waar geloof zijn gekomen. Denk maar aan Simon de tovenaer (Hand. 8:13-23). We worden nl. niet gerechtvaardigd door onze werken, ook niet door het werk van de doop, maar alleen door het geloof in Jezus Christus (Gal. 2:16).

Het doel van de doop is wel om daarmee ook een publieke belijdenis te doen van ons geloof. Zo mogen we Christus belijden voor de mensen en schamen we ons het evangelie van Christus niet.

Door de doop maken we zichtbaar dat we reeds deel zijn gaan uitmaken van het lichaam van Christus, de gemeente, door het geloof. Zie 1 Cor. 12:12,13.

De doop markeert ook het begin van het discipelschap, het volgen van Jezus. Het is ook het begin van een leven van verder onderwijs en gehoorzaamheid. We zien dat ook direct in de eerste christengemeente. We lezen nl.: “En zij bleven volharden bij het onderwijs der apostelen en de gemeenschap, het breken van het brood en de gebeden” (Hand. 2:42). Door de doop geven we ook aan dat we ons aan Christus overgeven; dat Hij onze Koning, Profeet en Priester is; onze overste Leidsman en voleinder van ons geloof. De doop verzegelt ook Gods beloften aan ons in Christus. Zie de eerder geciteerde teksten, o.a. Col. 2:11-14.

De doop verkondigt het wonderlijke en ingrijpende van ons behoud. We worden namelijk gedoopt in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De bron van ons behoud is het werk van de Drie-enige God. Dit vereist ook totale overgave. We behoren aan Hem toe. De doop onderstreept zo ook de zekerheid van ons behoud.

2.5 Oproep tot de doop

Het is duidelijk dat de doop als gelovige een opdracht is van de Here Jezus zelf. Ook hebben we de rijke betekenis van de doop gezien. De vraag is dan wat mensen soms nog tegenhoudt?

Soms menen mensen dat ze daarvoor eerst een duidelijke aanwijzing van God nodig hebben. Ze zoeken naar Gods leiding in hun persoonlijk leven. Hoewel dat in het algemeen natuurlijk goed is, moeten we ons wel afvragen, hoe je deze leiding dan denkt te ontvangen. In feite heeft God Zijn wil voor jouw leven al bekend gemaakt in Zijn Woord. Zijn opdracht voor jou staat gewoon zwart op wit op papier in de Bijbel.

Anderen menen dat ze eerst nog veel meer moeten leren over het geloof. Nu is het zeker goed om je grondig op de doop voor te bereiden. Maar je moet niet vergeten, dat in Matt. 28 de opdracht tot onderwijs *volgt* op de opdracht om te dopen.

Heel andere problemen doen zich voor bij hen, die als kind gedoopt zijn en wellicht al eerder belijdenis hebben gedaan in een hervormde, gereformeerde of reformatorische kerk. Sommigen vragen zich dan af, hoe ze moeten staan tegenover het feit dat ze als kind zijn gedoopt. Waarom zou je dan opnieuw gedoopt moeten worden? Het antwoord daarop luidt dat de kinderdoop niet de bijbelse doop is. Dat zal inmiddels wel duidelijk

zijn. Daarom is er in feite ook geen sprake van overdopen, maar van dopen. Als je ervan overtuigd bent, dat de kinderdoop niet bijbels is, moet je ook verder consequent zijn; wie a zegt, moet ook b zeggen.

Hoezeer we hier als baptisten ook aan willen vasthouden, toch moeten we wel op een respectvolle manier hiermee omgaan in de richting van hen die daar anders over denken. Dat geldt wel het allermeest onze ouders, die ons uit volle overtuiging als kind hebben laten dopen. Het is beslist ongepast en ook niet nodig om onze ouders daarin verwijten te maken. We mogen dankbaar zijn dat onze ouders ons op deze wijze aan God hebben willen opdragen in het midden van de gemeente. Ook mogen we dankbaar zijn voor de christelijke opvoeding.

Nog een andere vraag kan opkomen bij hen, die ook uit volle overtuiging belijdenis hebben gedaan van hun oprecht geloof in Christus. Waarom zou je dan nog gedoopt moeten worden en zo als het ware weer opnieuw belijdenis doen? Een dergelijke belijdenis van een oprecht geloof mag en moet je natuurlijk niet overboord zetten. Het enige dat er aan zo'n belijdenis ontbreekt volgens ons, is het water van de doop. Als je dan toch overtuigd bent geraakt van de doop als gelovige is het goed om dat ook in de praktijk te brengen en zo het gebod van Jezus te gehoorzamen. De herhaalde of hernieuwde belijdenis lijkt dan overbodig, maar is dan toch een goede bevestiging van de eerdere belijdenis.

Zoals gezegd zullen we altijd respect moeten houden voor hen die anders over de doop denken. De vraag of kinderen van gelovigen al of niet gedoopt moeten worden houdt de christelijke gemeente helaas zeer verdeeld. Het feit echter dat mensen en gemeenten van beide standpunten in de geschiedenis rijk gezegend zijn (denk aan Calvijn, Whitefield, Bunyan, Spurgeon ed) geeft tegelijk ook aan dat dit punt niet het allerbelangrijkste is! De Bijbel bevat geen uitgesproken gebod noch verbod om kinderen te dopen. Daarom moeten we onze toevlucht nemen tot indirecte redeneringen. Dat verklaart een deel van het probleem. Hoewel we toch menen een duidelijk standpunt uit de Bijbel te kunnen afleiden, moeten we inzien dat er ook ware christenen zijn, die er anders over denken.

2.6 De positie van kinderen in een baptistengemeente

De vraag is wat de positie is van kinderen in een baptistengemeente. In de gereformeerde en reformatorische kerken, waar men de kinderdoop hanteert, stelt men dat kinderen in het verbond zijn opgenomen (hoewel daar verschillende nuances in zijn bij de diverse kerkgenootschappen). Ook wordt vaak naar voren gebracht dat het toch erg onwaarschijnlijk is dat kinderen van gelovigen in de tijd van het NT minder voorrechten (geen kinderdoop) zouden hebben dan kinderen van gelovigen in het OT (de besnijdenis). Maar de vraag is of dit werkelijk zo is. Kinderen van gelovigen hebben enorme voorrechten, zowel vergeleken met kinderen van ongelovigen, alsook vergeleken met kinderen van gelovigen onder het OT:

- Deze kinderen mogen weten van de vervulling van de beloften uit OT. De beloofde Verlosser is gekomen en heeft alles volbracht en vervuld.
- Kinderen worden van jongsaf direct en persoonlijk geconfronteerd met het evangelie, met het welmenend aanbod van Gods genade.
- Voor hen geldt op een veel rijkere manier wat ook van het volk Israel gezegd wordt:

hun zijn de woorden Gods toebetrouwd (Ps. 147:19, Rom 3:1,2).

• Door Gods bijzondere voorzienigheid zijn deze kinderen geboren in een situatie waarin zij deze voorrechten hebben.

Maar dit alles betekent niet dat de kinderen daarmee ook werkelijk in het verbond zijn. Als dit verbond ook inderdaad het verbond is waarvan Jer. 31 en Heb. 8 en 10 spreken, dan kun je op grond van het NT ook niet anders zeggen dat men alleen door wedergeboorte (Joh. 3) en geloof lid wordt van dit verbond. Alleen zij behoren tot Abraham's zaad, die in Christus zijn door het geloof, zoals Gal. 3 aantoont.

De NT doop heeft dan ook een totaal andere functie. De doop is bedoeld om de eenheid met Christus in Zijn lijden en opstanding duidelijk te maken, een eenheid, die er alleen is door het geloof.

Tenslotte moeten we de vraag aan de orde stellen hoe het zit met jong-gestorven kinderen van gelovigen. Allereerst moeten we stellen dat het behoud niet afhangt van het feit of men gedoopt is. Dat geldt voor alle mensen: de doop zelf redt een mens niet. In Mark. 16:16 staat: "Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden." De doop wordt hierbij vermeld als logisch gevolg van het tot geloof komen. Maar dat betekent niet, dat het gedoopt zijn een onmisbare vereiste is voor behoud. Een voorbeeld is de moordenaar aan het kruis, die uiteraard niet gedoopt is. De tekst in Markus geeft dan ook aan dat "wie niet gelooft, zal veroordeeld worden." Hier wordt alleen de afwezigheid van geloof genoemd als reden tot veroordeling.

We mogen weten dat God ook hele kleine kinderen kan behouden. Het geloof is ook Gods gave (Ef. 2:8,9; Fil. 1:29) en omdat God soeverein en almachtig is, kan Hij ook hele kleine kinderen behouden. We moeten deze vraag daarom aan God overlaten, die rijk is aan barmhartigheid.

2.7 Het verband tussen de OT besnijdenis en de NT doop

Na het bovenstaande is ook de relatie besnijdenis-doop duidelijk. De besnijdenis is een garantie van de belofte in het OT die NOG VERVULD MOEST WORDEN. De besnijdenis verzegelde de belofte van de gerechtigheid door het geloof in de beloofde en verwachte Messias, en werd daarom gegeven aan allen aan wie deze belofte was gedaan nl. aan Abraham en zijn natuurlijk zaad. Daarnaast had de besnijdenis ook nog de functie van de verzegeling van de beloften van het land Kanaän en het nageslacht. De doop daarentegen symboliseert de VERVULDE belofte van deze gerechtigheid zoals die is gerealiseerd in het leven van de gelovige door geloof en bekering (als resultaat van de door de Heilige Geest gewerkte eenheid met Christus), en wordt daarom alleen aan hen gegeven die dit geloof belijden en delen in deze vervulde belofte door genade door dit geloof (Ef 2:8).

De komst van Christus en Zijn volbrachte werk aan het kruis brengt de zaligheid nu ook bij de heidenen, bij hen die 'eertijds verre waren' (Ef. 2:13). Zij zijn nu 'nabij geworden door het bloed van Christus. Hij heeft de muur des afscheidels afgebroken (Ef. 2:14). Paulus denkt hierbij aan de muur die bij de tempel in Jeruzalem scheiding maakte tussen het gebied waarbinnen alleen de Joden mochten komen en een buitenste gedeelte waarin ook de heidenen mochten komen. Christus heeft de vijandschap in Zijn vlees teniet gemaakt (Ef. 2:15). Deze vijandschap bestond uit 'de wet der geboden in

inzettingen bestaande' (Ef. 2:15). We moeten hierbij denken aan de ceremoniële wet, waardoor de heidenen als onreinen te boek gesteld werden. Door het werk van Christus is deze wet nu overbodig geworden. Het evangelie wordt nu op gelijke wijze verkondigd aan Joden en heidenen (Ef. 2:17). Behoud is er voor beiden alleen in Christus langs exact dezelfde weg. Er ontstaat dan een gemeente die uitgebreid is met gelovigen uit de heidenen. Deze gemeente is een eenheid. Paulus heeft dit nog uitvoeriger behandeld in de Romeinenbrief.

Deze doorbraak van het evangelie naar de heidenen betekent niet dat voor de heidenen nu ook allerlei principes gelden, die in het OT voor de Joden golden. Niet alleen de ceremoniële wet heeft afgedaan. Ook de besnijdenis heeft geen enkele functie voor de heidenen. Sterker nog, het introduceren van de besnijdenis onder heidenen gaat helemaal in tegen de boodschap van het NT, van het volbrachte werk van Christus. Daarom is Paulus daar fel op tegen, zoals blijkt uit de Galatenbrief. Besneden te zijn of niet, doet niets meer terzake (Gal. 6:15). Het enige wat telt is of we een nieuwe schepping zijn in Christus. Het hanteren van vergelijkbare toepassingsregels voor de doop zoals deze golden voor de besnijdenis (aan het natuurlijke zaad van gelovigen) gaat volledig voorbij aan de fundamentele verandering die het werk van Christus tot stand heeft gebracht.

3. De geschiedenis van de baptisten

3.1 Oorsprong

Wanneer zijn de baptisten ontstaan? Op deze vraag zijn meerdere antwoorden gegeven. Allereerst zijn er mensen die zeggen dat de oorsprong van de baptisten teruggaat op de apostelen en de eerste christengemeenten. Dat is zeker waar als het gaat om de bijbelse principes van baptisten. Toch wordt dit punt soms te ver doorgevoerd. Dat krijg je een variant van de apostolische successie zoals die in de RK kerk wordt geleerd. Daarbij gaat de successie dan niet in de lijn van personen, maar in de lijn van bepaalde gemeenten of groepen in de kerkgeschiedenis.

We kunnen concluderen dat de wezenlijke principes van baptisten terug te vinden zijn in heel de kerkgeschiedenis vanaf het begin van de eerste christengemeenten. Maar niet alle principes waren er altijd of tegelijkertijd. Ook weten we dat er allerlei dwalingen in de loop der eeuwen ontstaan zijn. Een van de consequenties van baptistische principes is het afwijzen van iedere vorm van vermenging tussen kerk en staat. Een staatskerk waarvan iedere burger lid is, ongeacht zijn persoonlijk geloof, staat natuurlijk haaks op het principe van een gemeente waarvan alleen wedergeboren christenen deel uitmaken. Daardoor kwamen dergelijke mensen vaak in aanvaring met de officiële kerk en ook met de staat (na de vorming van de staatskerk in de tijd van Constantijn de Grote).

3.2 De Middeleeuwen

De ontwikkelingen in de eeuwen na de tijd van de apostelen en eerste christengemeenten kunnen in vogelvlucht als volgt worden samengevat:

“Eerst ontstond de leer dat de doop de wedergeboorte bewerkt. We zien dat ontstaan omstreeks het jaar 200.

“De volgende stap is dan het dopen van kinderen. Het is vrij zeker dat voor het jaar 200 kinderen niet gedoopt werden. Maar als wedergeboorte en genade bij de doop beginnen, is het logisch om de doop dan ook aan kinderen te geven. Anders zouden jong-gestorven kinderen verloren gaan.

“Vervolgens ontstond de samenvoeging van kerk en staat. De kerk werd staatskerk. Iedere burger moest gedoopt zijn en was automatisch lid van de kerk.

“Het autoritaire karakter van de kerk werd daardoor enorm versterkt. De vrijheid om God te eren en te aanbidden naar bijbelse maatstaven en geweten werd aan banden gelegd.

Tegen deze achtergrond ontstonden allerlei protestbewegingen in de middeleeuwen. Hierbij werden in meerdere of mindere mate bijbelse principes hersteld. Deze personen of groepen bleken voorlopers te zijn van een ingrijpende verandering, die zich in de zestiende eeuw zou gaan voltrekken: de Reformatie.

3.3 De Reformatie en de wederdopers

De Reformatie was een uiterst belangrijk moment in de kerkgeschiedenis.

Fundamentele veranderingen vonden plaats. De Bijbel kwam weer in handen van het grote publiek en het gezag van de Schrift alleen werd weer hersteld. Het evangelie kwam weer onder het stof vandaan: we worden behouden alleen door genade, alleen door het geloof, enkel en alleen op grond van het volbrachte werk van Jezus Christus. Het gezag van Rome met haar traditie en de kerkelijk-autoritaire aanpak werd verworpen.

Binnen de Reformatie kun je twee stromingen onderscheiden:

“Zij die vasthielden aan een bepaalde rol van de overheid om de ware religie te bevorderen en te beschermen. Onder hen zijn Luther, Calvijn en Zwingli.

“Zij die geloofden dat de Roomse kerk niet meer te redden is en dat de enige oplossing is het herstel van een gemeente naar nieuw-testamentisch model, uitsluitend onder het gezag van Christus. Zij verwierpen iedere inmenging van de staat in zaken van de gemeente en het geloof. Onder hen vallen de diverse soorten anabaptisten of wederdopers.

Laatstgenoemde stroming is zeer controversieel geworden. Het radicale standpunt riep weerstand op. Hervormers zoals Zwingli en Luther vonden deze radicaliteit veel te ver gaan en wilden de zaak van de Reformatie beschermen door positief gebruik te maken van de steun van de overheid. Het eventueel afwijzen van de kinderdoop zou een zichtbaar symbool wegnemen waardoor iedere burger tegelijkertijd aan zowel kerk als staat werd verbonden. Daarom werd de leer van de wederdopers dan ook als staatsgevaarlijk gezien. Helaas is een deel van de wederdopers vervallen in een absoluut onbijbels extremisme, dat deze houding van de andere reformatoren en de overheid heeft bevestigd. Het resultaat was een felle vervolging van de wederdopers door de overheid, door de RK kerk met gedoogsteun van de reformatoren. Iemand als Zwingli

was aanvankelijk overtuigd van het standpunt van de anabaptisten zeker wat betreft de doop. Om bovengenoemde politieke motieven heeft hij zijn standpunt veranderd. Door het extremisme dat zijn dieptepunt beleefde in de gebeurtenissen van van Munster heeft de hele beweging een heel slechte reputatie gekregen, die zeker in Nederland tot op de dag van vandaag voortduurt.

Toch is dit een onvolledig en daardoor ook onjuist beeld. Binnen de anabaptisten was er een duidelijk evangelische stroming, die heel gematigd was in politiek opzicht. Deze mensen wilden een godvruchtig leven leiden op grond van de Bijbel. Hoewel zij inmenging van de overheid in de kerk afwezen, waren ze verder zeer gezagsgetrouw. De eerste van een dergelijke evangelische baptistengemeente ontstond in 1525 te Zurich. De leiders waren Conrad Grebel, Felix Manz en George Blaurock. Kort daarna ontstonden ook gemeenten in Duitsland. Balthasar Hubmaier was daar de leider. Kort daarna werd op een conferentie te Schleithem een belijdenis opgesteld door Michael Sattler. Door deze belijdenis distantieerde men zich van de extreme wederdopers. Door hun nadruk op het uitvoeren van de grote opdracht om het evangelie te verkondigen, verspreidde deze beweging zich heel snel. De leiders van deze beweging verzetten zich tegen het extremisme aan de ene kant waarbij het werk van de Heilige Geest werd losgemaakt van het geschreven Woord van God. Helaas heeft deze evangelische stroming ook zwaar geleden onder de vervolgingen. De kleine groepen die overbleven ontwikkelden op een aantal punten leringen, waardoor ze zich verwijderden van de hoofdstroom van de Reformatie. In Nederland was Menno Simons een voorman van deze evangelische stroom in het anabaptisme. De gemeenten die hij stichtte bleven aanvankelijk trouw aan de principes van de Reformatie, maar kwamen later in ander theologisch vaarwater.

3.4 Een nieuw begin in Engeland in de 17e eeuw

De volgende stap in de geschiedenis is het ontstaan van de eerste baptistengemeente in Engeland. Een zekere John Smythe was met een groep volgelingen afgescheiden van de Engelse staatskerk. Hij vluchtte met deze groep naar Nederland en kreeg contact met de anabaptisten van Menno Simons. John Smythe raakte overtuigd van de doop voor alleen gelovigen. Een van zijn gemeenteleden, Thomas Helwys, ging na een geschil met John Smythe terug naar Engeland en vestigde daar de eerste baptistengemeente in 1612. Meerdere baptistengemeenten ontstonden. Theologisch gezien waren deze baptisten aanhangers van Arminius. Zij leerden de vrije wil van de mens.

Los hiervan ontstond in de jaren 1633-1640 een baptistengemeente in Londen, die bewust koos voor de principes van de Reformatie en de contra-remonstranten, terwijl ze tegelijkertijd een echte baptistengemeente werd. Deze gemeente ontstond door (vriendelijke) afscheiding uit de onafhankelijke gemeente van Henry Jacob. De eerste voorganger van deze baptistengemeente was John Spilsbury. In de daaropvolgende jaren ontstonden meer van dergelijke gemeenten. In 1644 stelden ze de eerste Londense geloofsbelijdenis op, die duidelijk calvinistisch was wat betreft de leer van vrije genade en baptistisch wat betreft de opvatting over de gemeente en de doop. Deze beweging groeide sterk. Belangrijke leiders waren William Kiffin, Benjamin Keach en Hanserd Knollys. Deze baptisten kregen de naam Particular Baptists. Dit in tegenstelling tot de

eerder genoemde groep baptisten van Thomas Helwys, die General Baptists werden genoemd. Het onderscheid slaat op de verschillende opvatting over de verzoening. Rond 1660 waren er 131 Particular Baptist gemeenten en 115 General Baptist gemeenten.

De Particular baptists groeiden verder ondanks perioden van vervolging. In 1689 accepteerden ze de zg. 2e Londense Baptist Confession of Faith. Deze belijdenis is een prachtig bijbels gefundeerd document van het geloof van de 'Particular Baptists'. Deze belijdenis vormt ook nu nog de basis van een grote en groeiende groep van 'Reformed Baptists'. Deze belijdenis is in vele talen vertaald (behalve in het nederlands!).

De conclusie moet dus zijn dat het baptisme zijn wortels heeft in de Reformatie. Verder is de stroming van de wederdopers van invloed geweest. De invloed van het puritanisme is echter nog groter geweest en heeft vooral geleid tot de meer stabiele en bijbelgetrouwe groep van de Particular Baptists.

3.5 De achttiende eeuw

De General Baptists raakten in de 18e eeuw verder verwijderd van hun wortels en begonnen de Godheid van Christus te ontkennen.

Een groot deel van de Particular Baptists verviel in hypercalvinisme, waarbij men ontkent dat God zijn genade welmenend aanbied aan alle mensen. Mede daardoor is de grote evangelische opwekking van de 18e eeuw gedeeltelijk voorbijgegaan aan deze baptisten. Een kleiner deel bleef trouw aan de bijbels-calvinistische opvattingen. Hieraan is de naam van Andrew Fuller verbonden. Deze groep werd mede gezegend door de geestelijke herleving aan het eind van de 18e eeuw.

In deze tijd begon men ook heel actief met zendingswerk, daartoe aangespoord door een geschrift van de grote Amerikaanse theoloog en opwekkingsprediker Jonathan Edwards. De eerste zending was William Carey die naar India ging en na een moeizame periode uiteindelijk bijzonder rijke zegen mocht ontvangen op zijn werk. William Carey wordt beschouwd als de vader van de moderne zendingsbeweging. Hij was een overtuigd calvinist en is een van de bewijzen dat de calvinistische theologie een actieve evangelieverkondiging niet in de weg staat. Van hem is de bekende uitspraak: "Verwacht grote dingen van God, en onderneem grote dingen voor God".

3.6 De 19e eeuw

In de 19e eeuw raakten ook veel baptisten onder de invloed van de moderne, liberale, schriftkritische theologie. Een van de weinigen, die hiertegen protesteerde was de bekende baptist Charles H. Spurgeon. Deze man heeft een buitengewoon rijk gezegende bediening gehad in Londen. Aan het eind van de 19e eeuw gingen de General Baptists samen met een groot deel van de overige baptisten en vormden de unie van Baptistengemeenten. Een kleine groep van zg. Strict Baptists bleef over. In de eerste helft van de 20e eeuw zette het verval zich door.

3.7 De 20e eeuw

In de tweede helft van de 20e eeuw was er sprake in de engelsprekende wereld van een krachtige herontdekking van de principes van de Reformatie. De geschriften van reformatoren en vooral van de puriteinen werden opnieuw ontdekt en heruitgegeven. Ook kreeg men weer oog voor de geestelijke opwekkingen van vooral de 18e eeuw, waaraan de namen van mensen als George Whitefield, John en Charles Wesley, Jonathan Edwards, Daniel Rowland en Howell Harris e.v.a. verbonden zijn. Hoewel een dergelijke opwekking tot op heden is uitgebleven, is er wel sprake geweest van een enorme theologische verdieping. Ook de baptisten hebben daarvan geprofiteerd en daaraan hun steentje bijgedragen. Dit heeft geleid tot de vorming van de groepering van de Reformed Baptists. Dit zijn bijbelgetrouwe baptisten, die in hun theologie gematigd calvinistisch zijn (niet hyper-calvinistisch waarbij de verkiezing wordt benadrukt ten koste van het algemene aanbod van Gods genade, dat tot alle mensen komt, die het evangelie horen). Voor deze baptisten is de Bijbel de enige gezaghebbende bron van gezag voor leer en leven. De Bijbel is het onfeilbare Woord van God. Hun belijdenis is de tweede *London Baptist Confession of Faith* van 1689, soms kortweg 'de 1689' genoemd. Deze belijdenis is inmiddels in veel talen vertaald. Deze beweging groeit sterk ook in de derde wereld (Zuidelijk Afrika, diverse Aziatische landen).

In Amerika is het verband van de Southern Baptists heel bekend. Dit is een enorm grote groep van baptistengemeenten. De Southern Baptists zijn heel lang bijbelgetrouw en calvinistisch gebleven, wel tot ca. 1910-1920. Daarna is men gevallen voor de invloed van de liberale theologie. In de laatste tientallen jaren is er echter weer een krachtige tegenbeweging op gang gekomen, die de kerk terugroept naar haar bijbelgetrouwe, calvinistische wortels.

3.8 De geschiedenis van de baptisten in Nederland.

Het ontstaan van het baptisme in Nederland voert ons terug naar de eerste helft van de 19e eeuw. De kerk van de Reformatie was op een aantal punten verwaterd. De zg. Groninger richting kreeg veel invloed. Deze leer legde de nadruk op het goede in de mens als aanknopingspunt voor zedelijke en ethische verbetering. De genadeleer werd zo verduisterd. In dit klimaat ontstond de bekende beweging van de Afscheiding (H. de Cock uit Ulrum). Maar er gebeurde nog iets.

In 1805 wordt Johannes Elias Feisser geboren. Hij studeert theologie in Groningen en promoveert daar in 1828. Hij wordt predikant eerst in Lekkum en Miedum. Vervolgens in Winschoten en dan in Franeker. Daar overvalt een grote tragedie hem. Zijn vrouw en 2 kinderen sterven. Door verdriet overmand kan hij niet verder en de kerkenraad geeft hem eervol ontslag. In het ouderlijk huis te Veendam hervindt Feisser rust en troost. In 1839 wordt hij opnieuw predikant te Gasseltenijerveen in Drente. In de jaren daarna voltrekt zich een ingrijpende verandering in zijn geloofsleven en theologie. Hij raakt los van de mens-gecentreerde theologie van de Groninger richting o.a. door het lezen van de brieven van de Engelse prediker John Newton. Hij ziet nu in dat de mens van nature zondig is en zichzelf niet kan redeen. Hij heeft Christus nodig en zijn genade. Zijn prediking verandert dienovereenkomstig. Hij gaat de nadruk leggen op het belang van persoonlijk geloof. De gemeente groeit en velen komen uit de omtrek om zijn prediking te horen. Hij komt ook tot de overtuiging dat de doop er alleen is voor gelovigen. Dit

alles brengt hem in conflict met de kerkenraad. Er ontstaat veel vijandigheid; de ramen van de pastorie worden ingegooid. Uiteindelijk wordt hij in dec. 1843 uit zijn ambt gezet omdat hij weigerde de kinderdoop te bedienen.

Daarna raakt Feisser goed bevriend met ds. Jan de Liefde, doopsgezind predikant te Zutphen. Hij raakt ook in contact met enkele baptisten uit Hamburg. Deze waren door hun voorganger J.G. Oncken naar Feisser gestuurd. Deze Oncken had in 1834 de eerste baptistengemeente op het vasteland mogen stichten. Oncken was door verblijf in Engeland in aanraking gekomen met de Angelsaksische, calvinistische opwekkingsbeweging. Oncken heeft veel gemeenten gesticht in Duitsland en andere landen in Europa. Deze broeders uit Hamburg doopten Feisser en enkele medestanders en vervolgens werd de eerste baptistengemeente in Nederland in 1845 een feit. Enkele andere gemeenten ontstonden. Feisser diende nog de gemeente in Amsterdam en Nieuwe Pekela. Daar overleed hij in 1865.

Ook ds. De Liefde liet zich dopen en hij heeft ook veel bijgedragen aan de groei van baptistengemeenten. Diverse andere medestanders stichtten ook baptistengemeenten. Enkele bekende namen zijn: Holleman, de Neui en Kloekers.

In 1881 wordt de Unie van Baptistengemeenten opgericht. Gaandeweg sluiten zich meer gemeenten daarbij aan. De baptisten hebben een sterke groei doorgemaakt. Vooral in het noorden van het land. Van ca. 12 gemeenten in het begin tot 20 gemeenten in 1912 tot 62 in 1962.

In de tachtiger jaren van de vorige eeuw zijn er naast de Unie nog zo'n 30-40 vrije baptistengemeenten. Ongeveer 30 daarvan vormen dan de broederschap van baptistengemeenten (nu ca. 35 met een bestuur olv ds. Bottenbleij).

Het Nederlandse baptisme is het resultaat van diverse invloeden:

“Het Duitse baptisme via Oncken. Op zijn beurt was dit weer sterk beïnvloed door het angelsaksische baptisme, dat sterk calvinistisch is, gezien de oorsprong daarvan in het puritanisme.

“Een andere invloed is die van een meer arminiaanse, doopsgezinde richting via ds. De Liefde.

“Het geheel overziend ligt de nadruk toch op een meer calvinistische invloed als we de lijnen vanaf ca 1600 analyseren.

De karakteristieken van het nederlandse baptisme zijn:

“De baptisten zijn overwegend christocentrisch: Jezus Christus staat centraal.

“Benadrukken van de navolging van Christus.

“Geloofsvrijheid van de enkeling.

“Onafhankelijkheid van de plaatselijke gemeente.

“Belang van zending en evangelisatie.

“De doop door onderdompeling

“Weinig structuur, weinig formaliteiten, weinig belijdenissen.

APPENDIX 1: BEZWAREN TEGEN DE KINDERDOOP

1. De Bijbel gebied de kinderdoop nergens expliciet.
2. De discipelen doopten vele mensen (Joh 4:1,2). Als de discipelen ook kinderen gedoopt zouden hebben, is het zeer merkwaardig dat zij bij een andere gelegenheid moeders met kinderen bij Jezus vandaan hielden. Jezus zeggt dan deze kinderen en bestraft de discipelen, maar Hij geeft geen opdracht om de kinderen te dopen, noch doet Hij dit zelf (althans de Schrift zegt daar niets over).
3. De belofte in Hand 2:39 noemt ook de kinderen, maar er wordt bij gezegd: "...zovelen als de Heere, onze God, er toe roepen zal". De vraag is of de geroepenen ook altijd gedoopt moeten worden zonder te vragen of de boodschap van het Woord ook in geloof ontvangen is. Vers 41 lijkt deze vraag ontkennend te beantwoorden (zie boven). Slechts diegenen werden gedoopt, die Petrus' woorden aannamen.
4. De zg. 'huisdopen' worden vaak aangehaald om de kinderdoop te verdedigen (zie bijv. Hand 16:15,33, 1 Cor 1:16). In de eerste plaats kunnen we er alleen maar naar raden of hier ook werkelijk kinderen bij waren. Overigens is het dopen van (wat oudere) kinderen als zodanig geen bezwaar zolang het mogelijk is dat zij aan kunnen geven dat zij tot een persoonlijk geloof gekomen zijn. Hand 16:34 geeft overigens ook duidelijk aan dat in het geval van de gevangenenbewaarder zijn 'gehele huis' ook inderdaad tot geloof gekomen was (Hand 16:34b). Hetzelfde geldt voor het geval van Cornelius (Hand. 10:44, 47, 11:15-18) en Crispus (Hand. 18:8). Voorzover men uit deze teksten conclusies hierover kan trekken, geven deze teksten eerder steun voor de doop van gelovigen alleen dan voor de kinderdoop.
5. De tekst uit 1 Kor. 7:14 wordt ook vaak geciteerd als argument voor de kinderdoop. Als dat echter zou gelden zou ook een ongedoopte echtgenoot die met een gelovige is getrouwd ook gedoopt moeten worden volgens dezelfde logica.
6. De kinderdoop brengt ook de niet geringe moeilijkheid met zich mee over de betekenis van de kinderdoop voor het kind. Dat dit een moeilijkheid is bewijzen de vele discussies over dit onderwerp in reformatorische kerken. Allerlei oplossingen zijn aangedragen. Bijvoorbeeld de theorie van de veronderstelde wedergeboorte, die we echter op grond van de Bijbel af moeten wijzen. Een ander uiterste is een oplossing waarbij de betekenis van de kinderdoop zeer beperkt wordt. Dan rijst echter wel de vraag waarom een kind dan gedoopt zou moeten worden. Het wordt dan vaak een symbool meer gericht op de ouders waarbij dezen beloven het kind op te voeden in de vrees des Heeren (wat op zich natuurlijk heel belangrijk is). Maar het is de vraag of daar de doop voor bedoeld is. Ook wordt soms gezegd dat de doop de waarachtigheid van Gods beloften verzegeld voor het kind. Maar hebben we niet een nog veel betere verzegeling daarvan in de historische feiten van de dood en opstanding van de Here Jezus Christus. Paulus zegt: "Maar in Hem was het: Ja! Want hoevele beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja; daarom is ook door Hem het: Amen, tot eer van God door ons" (2 Cor. 1:20).
7. Er wordt vaak gezegd dat de doop in plaats van de besnijdenis is gekomen. Als er op grond van vergelijkbare redeneringen ook eenzelfde verband gelegd wordt tussen het OT Pascha en het NT Heilig Avondmaal dan zouden kinderen ook nu aan het Avondmaal

deel moeten nemen. Dit omdat in het OT kinderen ook zeker aan het Pascha deelnamen. Aangezien het echter op grond van het NT niet te verdedigen is dat kinderen ook aan het Avondmaal deel mogen nemen, is het nog maar de vraag of het Avondmaal in dit opzicht ook in alles letterlijk het Pascha vervangen heeft. Dan is het evenzeer de vraag of ook de doop wel echt de besnijdenis heeft vervangen (zie punt 8). 8. De gedachte dat de doop in de plaats is gekomen van de besnijdenis is hoofdzakelijk gebaseerd op Col 2:11,12. Het is echter zeer de vraag of deze tekst deze uitleg wel toelaat. Vers 11 spreekt over een besnijdenis "die geen werk van mensenhanden is". Het gaat dus hier in feite helemaal niet over de OT besnijdenis van pasgeboren jongens. Het begrip besnijdenis wordt hier in een geestelijke betekenis gebruikt. Het noemen van de doop in vers 12 slaat ook op een geestelijke realiteit nl dat wat wij in Christus hebben (zie ook Rom 6:3,4). Dit wordt door het geloof verkregen zoals dit vers ook noemt. Dit steunt de gedachte dat geloof en doop ook in deze volgorde aan elkaar verbonden zijn. Verder wijst ook niets in deze tekst duidelijk naar de VERVANGING van de besnijdenis door de doop. Er is duidelijk wel een analogie tussen besnijdenis en doop, maar deze is anders dan een eenvoudige vervanging van de een door de ander. Het NT toont aan dat de besnijdenis in het OT een beeld is, waarvan de inwendige besnijdenis, dus de bekering, het tegenbeeld is (zie Ef. 2:11-12, Fil. 3:3 en Rom. 2:29).

9. Als men een is-gelijktaken zet tussen besnijdenis en doop ontstaat een probleem met Gal. 6:15: hoe belangrijk is de doop dan nog echt? In deze tekst zegt Paulus namelijk dat het er niet toe doet of men wel of niet besneden is, maar of men een nieuwe schepping is in Christus. Sommigen zien de doop en de besnijdenis als synoniem: je zou dus het ene woord zonder probleem door het andere kunnen vervangen. Dat leidt dus in dit geval tot een conclusie die niemand zal onderschrijven. Dat betekent dat niemand kan beweren dat doop en besnijdenis eigenlijk identiek zijn.

10. In Hand 15 en in de Galatenbrief komt de vraag aan de orde of de gelovigen nu ook nog besneden moeten worden. Paulus ontkent dit uiteraard. Hij noemt echter nergens als argument dat de doop in plaats van de besnijdenis is gekomen. Als dit zo was zou dit meteen een eind aan de discussie gemaakt hebben, want dit zou een eenvoudig en duidelijk antwoord geweest zijn.

11. Als de doop letterlijk de besnijdenis zou hebben vervangen kun je je afvragen waarom Paulus (die zeker besneden was, zie Fil 3:5) dan is gedoopt?

12. Abraham moest niet alleen zijn zonen besnijden maar ook de andere inwoners van zijn huis. Dit gebeurt nu niet meer bij de kinderdoop omdat terecht wordt gezegd dat alleen kinderen van gelovige ouders gedoopt mogen worden. Wel worden nu in de meeste kerken ook geadopteerde kinderen gedoopt. In dat opzicht is men wel consequent, maar wat dit betreft wordt de lijn van de besnijdenis toch niet in alle opzichten naar de doop doorgetrokken. Nu is er in onze cultuur nauwelijks nog sprake van huisgenoten, die geen bloedband hebben met de heer of vrouw des huizes. Maar het dopen van dergelijke huisgenoten werd en wordt bij mijn weten nergens gepraktiseerd. De vraag is dan ook of de besnijdenis en doop wel hetzelfde zijn en of je het feit dat kinderen (alleen de jongens) besneden werden dus wel mag gebruiken om te zeggen dat nu dus ook kinderen gedoopt moeten worden.

13. Efeze 4:5 spreekt over één doop. In de praktijk van de Nederlandse kerken hanteert

men echter twee formulieren, een voor de kinderdoop en een voor de doop van volwassenen, die qua inhoud en vragen aan de doopkandidaat (of ouders) nogal verschillend zijn en ook een verschillende betekenis suggereren. Dit lijkt moeilijk te rijmen met Ef 4:5.

APPENDIX 2: LITERATUUR

Literatuur waarin het standpunt van baptisten wordt verdedigd:

- “G.R. Beasley-Murray, Baptism in the New Testament, [London, MacMillan, 1962], het standaardwerk; recent heruitgegeven.
- “D. Kingdon, Children of Abraham, [Sussex, Carey Publications, 1975]; helaas niet meer verkrijgbaar.
- “E.Hulse, The Testimony of Baptism, [Sussex, Carey Publication, 1982]
- “T.E. Watson, Should Babies be Baptised? [Lomdon, Grace Publications, 1995]
- “F.A. Malone, A String of Pearls Unstrung, a Theological Journey Into Believers Baptism, [Cape Coral, Founders Press, 1998]
- “G.A. Welty, A Critical Evaluation of Paedobaptism, [Fullerton, Reformed Baptist Publications]
- “B. Russell, Baptism, sign and seal of the covenant of grace, [London, Grace Publications, 2001].

Literatuur over de geschiedenis van de baptisten (ik noem dit, omdat deze geschiedenis in Nederland nauwelijks bekend is):

- “W.R. Estep, The Anabaptist Story, 3rd edition, [Grand Rapids, Eerdmans, 1996]
- “H.C. Vedder, A Short History of the Baptists, [Valley Forge, Judson Press]
- “J. Hoad, The Baptist, [London, Grace Publications Trust, 1986]
- “Michael A.G. Haykin (ed.), The British Particular Baptists, Vol. 1-3, [Springfield, Particular Baptist Press]
- “T.J. Nettles Jr. By His Grace and for His Glory, A Historical, Theological and Practical Study of the Doctrines of Grace in Baptist Life, [Grand Rapids, Baker, 1986]; in dit boek toont Tom Nettles aan dat de Southern Baptist in de USA tot ca. 1920 trouw bleven aan hun bijbels-calvinistische uitgangspunten. In de laatste jaren is er een belangrijke beweging binnen de Southern Baptists terug naar hun reformatische wortels.
- “J. van Dam, Geschiedenis van het Baptisme in Nederland, [Arnhem, Unie van Baptistengemeenten, 1970]. Een uitstekend boek over de geschiedenis van de baptisten in Nederland.

Bron : <http://www.refobaptisten.nl/van%20Kralingen.html>